

VITRINA CU OAMENI BUNI

Când ai aterizat într-o țară străină precum un balot căzut din văzduh, când vii dintr-un lagăr, ca România, unde ai fost ținut ostatec la muncă numai sub control și amenințare permanentă, fără contacte cu "capitaliști imperialiști", când ai fost îndoctrinat de mic că Rusia este buricul pământului, că toate descoperirile lumii au fost făcute numai la ei, chiar dacă ești un individ școlit, inteligent și vizionar, stăpânind bine limba locului în care ai ajuns, tot ai complexe firești ale *necunoscutului*, având de învățat mii de lucruri neștiute, mai ales când sistemul este total diferit.

Scăpată din România, precum din pușcărie, nu știam să scriu un check la venirea în America, nu știam la ce bancă să mă adresez, unde și cum să schimb carnetul meu internațional de șofer care este folosit pentru identitate, rostul banilor, jocul prețurilor, nu știam că există cinci -șase feluri de orez, nici de unde să cumpăr cât mai ieftin, cu atât mai puțin să mă tocimesc, adică "a negocia" pe limba locului.

Fiecare băștinaș, sau de altă nație ~românii în speță~venit înaintea ta, a avut plăcerea sadică să te vadă orbecăind prin necunoscut, împotmolindu-te, plătind prețul uriaș al ignoranței la cumpărături, la credit carduri, la chirii, la depozite, la mașini, la orice. Am simțit de la sosire cum aproape toți stăteau la pândă savurând plăcerea de a te vedea înecat în datorii, cu o mașină hodorogită și cu mii de întrebări la care nimeni nu-ți răspundea decât cam așa: "*lasă dragă să tragi și tu, cum am tras și noi, ce vrei să primești totul pe tavă? Aici este America unde nimeni nu-ți spune nimic, nici nouă nu ne-a fost ușor!*"

Răutatea și prostia mergeau până acolo încât și la întrebări nevinovate răspundeau în scârbă, numai ca să te amărască, să aibă satisfacția că și tu vei trece și prin aceleași experiențe dureroase ca ei.

Scrisoare pentru JURNAL ISRAELIAN

Îmi amintesc cum am întâlnit întâmplător o fostă colegă din școala primară care m-a invitat la ea la masă. Făcuse mici la grătar și am întrebat-o ce a pus în ei de sunt așa de gustoși; vroiam s-o complimentez într-un fel pentru efortul făcut, că nu mă apucam eu să fac mici de casă.

Mi-a răspuns că nu-mi poate spune, este secretul ei de fabricație, fiindcă în America nu se spune nimic. Dacă într-o zi va decide să deschidă un restaurant atunci trebuie să știe numai ea rețeta magică a micilor românești (scârț!)

Mi-am zis în gând că poate dormi liniștită, cu secretul cârnaților ei cu tot, că nu-mi mai trebuie nici să aud de ea. O mai întrebam despre carduri cum se procedează, de ce trebuie să le ai, cum se aplică pentru asta, când mi-a dat răspunsul standard al prostului obtuz, că *ce vreau eu să nu plătesc nici un interes și să aflu totul de la alții? Să sufăr, să mă zbat și eu ca să văd cum este viața în America.*

Am văzut cum este viața în America tuturor posibilităților, dar pe ea n-am mai văzut-o! Cu toate tainele ei bine păstrate, tot pedicuristă a rămas, că atât știa, iar eu mi-am văzut de drumurile mele.

La sosirea pe aeroportul Kenedy la New York am avut surpriza să capăt \$40 chiar de la șoferul ce m-a dus la hotel. Era un evreu mai în vârstă care venise din Ucraina în urmă cu treizeci de ani, iar gestul lui m-a mișcat. Nu mă știa cine sunt, nu l-am mai întâlnit după aceea, dar nu-l voi uita până la moarte. Pentru mine acea hârtie a marcat un început încurajator pe pământ străin; era un semn de *bun augur* și zău că aveam nevoie de unul!

După câteva săptămâni de la sosire am întâlnit accidental o pereche în care el era un român pe care l-am recunoscut din timpul studenției, iar ea, evreică fugită din Olanda de prigoana lui Hitler; părinții ei fuseseră duși la Auschwitz, iar Eva cu fostul soț și doi copii s-au salvat fugind în America. Această deosebită

femeie a făcut pentru mine ce n-ar fi făcut o mamă! Abia mă întâlnise și m-a invitat la ei, m-a ajutat să primesc ceva bani de la organizația care mă sponsorase, dar refuzase să-mi dea drepturile, le-a forțat mâna amenințându-i că va trimite scrisoare la guvern dacă nu respectă legile, s-a zbatut să-mi dea cât mai multe sfaturi utile despre cum să administrez banii, unde să cumpăr mai ieftin, cum să caut slujbă și să mă comport la un interview american.

De Crăciun a făcut o petrecere în cinstea mea, a mai invitat o altă pereche mixtă (el, american căsătorit cu o româncă), m-a umplut de cadouri utile, m-a găzduit la ea în Mahnattan răsfațându-mă ca să nu mă simt singură. La acel timp nu se căsătorise încă cu domnul pe care îl știam din Politehnică, dar a sărit să mă ajute ca un devotament impresionant. Imi aducea sacoșe cu cosmetice și alte lucruri necesare unei femei nou venite, apoi mi-a dat un mic TV, astfel că mi-a devenit apropiată și foarte dragă; am păstrat-o de-alungul anilor lângă inima mea ca pe un giuvaier, mai ales că bunătatea ei era necondiționată; eu eram o nimeni, săracă și singură, ba chiar mă putea suspecta că-i pot lua amantul, ea fiind cu mult mai în vârstă decât el și decât mine.

Când am fost invitată la primul interview și n-aveam mașină a sărit imediat convingându-și partenerul, românul țeapăn și foarte orgolios, să mă ducă la circa 45 km depărtare de Manhattan. Când am stat înăuntru la interview ea a tremurat pentru mine ca pentru fiica ei, după care m-a adus înapoi la ea încurajându-mă cu vorbe calde și cu emoții egale cu ale mele. Așa am luat prima slujbă și de n-ar fi fost era ea nu văd cine m-ar fi ajutat așa de prompt.

După ce m-am instalat la post a venit să vadă, împreună cu fiica ei și cu domnul care îi devenise soț între timp, apoi m-au luat de câteva peste weekend la casa lor din Pennsylvania, iar după ce m-am mutat din New York îmi dădea telefon aproape zilnic. Când am primit vizita mamei mele mi-a trimis niște bani să-i cumpăr ce vreau eu cadou, în memoria mamei ei dispărută în condiții tragice.

Legătura noastră s-a consolidat cu timpul, așa încât nu a scăpat un Crăciun sau o zi de naștere să nu-mi trimită pachete cu diverse cadouri, la care și eu am răspuns la fel. La un moment dat am fost trimisă la o conferință în Hawaii și spunându-i, ea m-a sfătuit să mai stau acolo câteva zile pe banii mei, dacă drumul era plătit, că nu se știe dacă voi mai avea ocazia să merg din nou. I-am spus că nu aveam bani pentru asta, de-abia cheltuisem destul cu mutatul. Fără a-mi spune o vorbă m-am trezit cu un plic federal express în care am găsit o mie de dolari *cash*, nemaifiind timp să pot schimba un check la bancă, fiindcă plecam în trei zile. Se gândise la toate amănuntele și astfel cu ajutorul ei am mai stat cinci zile în Hawaii.

Asta prietenă, nu vorbe goale și..... nu era bogată.

Cine să fi dat măcar o sută de dolari unui nou venit în America, dar o mie!? Chiar de mi-a împrumutat acești bani, a fost un ajutor important și la timp.

"Să dai omului să mânânce când îi este foame", spune o zicală înțeleaptă.

Când am fost internată în spital pentru o operație gravă Eva mă suna acolo aproape zilnic cu încurajări și vorbe calde. A fost o amicitie prețioasă și dezinteresată pe care mi-a oferit-o un suflet ales pe un pământ străin și rece.

După niște ani am avut nevoie de un dentist bun pe care l-am găsit la recomandarea unei colege de serviciu. Acest om de excepție mi-a rămas la suflet și de optsprezece ani de când ne știm m-a tratat întotdeauna cu profesionalism, dar mai ales cu căldură și onestitate. Dr. James Katz este evreu ai căror părinți au venit din România și în numele acelei țări despre care i s-a vorbit acasă, a tratat pe români ca pe propriile lui rude: cu reduceri mari de prețuri, cu atenție și compasiune mai mult decât pe alții, iar mie îmi face pe gratis igiena bucală de rutină de când știe că nu mai lucrez. Pentru acest om aș fi în stare să fac orice îmi stă în putință ca să contracarez generozitatea și prietenia lui neclintită de-alungul anilor.

Tot el m-a trimis acum vreo 15 ani la Dr, Lipson, pentru chirurgie de gingii. Mama acestui chirurg

era evreică venită tot din România, iar el un suflet blând și nobil, cu niște mâini miraculos-vindecătoare și o comportare care te umilește. De când m-a operat și salvat dinții n-am mai avut probleme de nicun fel cu gingiile mele.

Un model de înaltă ținută a unui alt evreu a rămas și va rămâne pentru mine profesorul Gabriel Tardoș de al CUNNY University din New York. Am aflat întâmplător numele dânsului din cartea universității căutând facultatea de mecanică, la care vroia să ia cursuri un fost coleg de școală fugit din România prin 1987, dar nu știam că are aceleași origini cu noi.

Domnul profesor Tardoș mi-a dat o întâlnire, vorbind în engleză la telefon, după care am mers să-l întâlnim la facultate.

Un bărbat extrem de binevoitor și foarte rafinat ne-a așteptat la ora fixată, apoi ne-a dat cu răbdare toate detaliile pentru înscrierea la facultate a fostului meu coleg, după care ne-a dus de mână la toate birourile de unde să luăm formulare, lui i-a arătat clasele de curs și laboratoarele, l-a prezentat unui profesor indian căruia să i se adreseze în lipsa lui, după care ne-am întors în biroul dumnealui. Până atunci vorbise numai în engleză, poate ca să testeze nivelul nostru de înțelegere, dar la înapoiere a trecut la limba română povestindu-ne prietenește cum ajunsese din România în Israel, apoi la New York via Germania și cum a trebuit să-și ia *hârtii americane*, fiindcă masteratul și doctoratul luate în alte universități nu au avut mare valoare ca să poată rămâne profesor plin la catedră. M-am gândit eu iute cum acest om manipula ușor cinci limbi : româna, maghiara, hebreu, germana și engleza, poate și altele...deși nu era decât un inginer (cum se făcea haz despre noi în țară).

Nu l-am mai întâlnit niciodată, fiindcă nu eu fusesem motivul acelei incursiuni în lumea universităților din New York, dar comportarea lui, finețea omului de lume, m-au făcut să-l admir și să nu-l uit ca pe un adevărat gentleman cu rare maniere.

Aș mai avea de spus un car de vorbe bune despre un alt evreu care a fost vice președinte al ultimei companiei pentru care am lucrat în

America. Acest om de mare suflet m-a chemat să-mi dea o slujbă foarte bună la momentul când companiei noastre i-a fost lichidat contractul cu Departamentul de Energie și peste noapte a fost înlocuită cu o alta care și-a adus oamenii ei, punând pe drumuri sute dintre foștii salariați. Domnul Weissman era evreu născut în Basarabia, nu vorbea românește, dar simțea ca un frate și mâna pe care mi-a întins-o a fost "ad-hoc", fără să mă fi știut bine; ne întâlnisem și vorbisem de câteva ori la întâlnirile clubul lunar al companiei, dar atât !

Eu nu m-am dus să iau la job-ul oferit de Weissman fiindcă nu mă dăduseră afară și vroiam să mai fac un număr de ani în acelaș loc pentru beneficii, însă, gestul lui a fost de neuitat.

Evreii întâlniți de mine din întâmplare în America sunt *oameni* care fac cinste la trei neamuri: evreiesc, românesc și american, bravo lor și respectele mele! N-or fi toți evreii ca ei, dar când sunt, te fac să-i admiri și respecti fără a mai lua în seamă intrigile și răutățile cu care sunt împroșcați de către cei care se cred mai buni fără a-și analiza mai întâi faptele lor.

Trebuie să judecăm oamenii (dacă avem dreptul să o facem, nu știu...) după fapte și numai atunci să le dăm note la purtare.

Cu prudență și discernământ să nu învinuim mereu pe alții pentru eșecurile noastre, ci să ne deschidem larg inima și ochii ca să vedem realitatea.

Vreau să spun conaționalilor mei că atitudinea anti evreiască este fără sens de îndată ce nu încerci să înțelegi tradițiile, cultura specifică pe care ei și-o ocrotesc cu sfințenie și spiritul de într-ajutorare ca să reziste peste secole uraganelor stârnite împotriva lor. *De ce nu învățăm de la ei?*

Dechidem aceiași carte, ei Thora și noi Biblia, dar ei au fost primii care au definit religia monoteistă, nu? De ce să urâm ceace nu pricepem numai fiindcă ni s-a spus de undeva, de către cineva, că evreii sunt vinovați de tot răul care se petrece în lume?

Cum dovedim că noi suntem mai buni, mai înțelepți și mai curați în fața Dumnezeirii? Cu ce ?

Știu de la prietenele mele din copilărie că la unele Sinagogi se propovăduiește distanța față de creștini, dar în mod egal, preoții ortodocși și catolici fac același lucru (cu excepția Papei Ioan Paul II~cel mare~care a încercat-fără succes-împăcarea ortodocșilor cu catolicii și cu evreii).

Acum se face mare vâlvă în țară împotriva ridicării monumentului holocaustului la București și eu NU sunt de acord cu asta, fiindcă *documentat* românii nu au fost călăi, nu au ucis sute de mii de evrei, așa cum s-a răspândit și exagerat legenda.

Unii dintre evrei au acuzat pe români ca i-ar fi trimis la Auschwitz aprinzând astfel o pălălaie de foc în România; și de-ar fi fost așa, **nu au făcut-o evreii de rând, oameni cumsecade și la locul lor, ci unii dintre cei care manipulează media și forțele obscure întru menținerea puterii, urmărind controlul lumii.**

Nu cunosc bine subiectul, dar nici nu-mi pierd vremea să judec decât prin filtrul experiențelor mele.

A generaliza este o mare greșală, fiindcă asta implică acuzația nedreaptă a evreilor de bună calitate care ne-au fost prieteni la copilărie, colegi de școală sau de meserie, apoi acelor **întâlniți întâmplător de-alungul vieții care ne-au întins mâna la nevoie și pe care îi respectăm și iubim..**

Aș dori să văd recunoașterea crimelor făcute de comunism în România cu scopul de a distruge poporul și anihila cultura și istoria acestuia; dacă se ridică sau nu monumente, de orice fel, nu văd la ce slujesc fiindcă acestea pot fi dărâmate ușor precum s-a întâmplat cu atâtea statui din trecut.

Cred că ar fi mult mai folositor să clădim monumente de înțelegere în sufletele noastre, să construim poduri de prietenie ca să aplanăm conflictele, să ne întindem mâinile unii altora, să ne respectăm unii pe alții, că nu avem decât o viață de trăit; să învățăm a ne-o face cât mai luminoasă, spălând-o de povara intrigilor și a urii moștenite de secole.

V-ați gândit vreodată la căsniciile mixte dintre evrei și români în care dragostea a învins prejudecățile și fiecare și-a respectat religia trăind

ani mulți în perfectă armonie? Eu am câteva exemple de prieteni pe care îi admir pentru reușita relațiilor lor în care au clădit o citadelă solidă numai prin dragoste.

Încercarea de a schimba lumea începe prin a ne schimba pe noi înșine.

Să nu uităm că reacția evreilor este automat bună, sau rea, funcție și de modul în care îi abordăm. Prejudecățile negative cu care vii în calea unui om se simt și creează reacții echivalente, biunde de intensitate egală din partea celui alt.

Eu am avut și mai am prieteni evrei din copilărie și școală, apoi din institutul unde am lucrat, iar altă serie printre colegii fostului meu soț care nu m-au decepționat, care au sărit să ajute la nevoie, deci resping din start ideea de a evita relațiile cu aceștia numai fiindcă ai prejudecăți bolnave.

Experiențele mele din America, cu evrei complet necunoscuți care au sărit imediat să facă ceva pentru mine fără niciun interes ascuns, n-au făcut decât să-mi întărească convingerea că de ambele părți există și diamante și cărbune amorf (balast fără valoare).

Dacă aș întâlni evrei răuvoitori îi voi evita încercând să-i uit repede ca să nu-mi încarc memoria sufletului cu deșeuri; răul emanat de spiritele întunecate este prea greu de purtat și-mi alterează karma, dar ca să fii rău, lipsit de caracter, nu trebuie să aparții unei nații; ești rău și dacă ești român, tătar, rus, ungur sau orice altceva.

Cred că a venit timpul să căutăm a înălța și purta lumina acceptării, a înțelegerii, să ne deschidem inimile la dragoste, lăsând ranchiunurile că nu ne mai rabdă nici pământul de atâta dezbinare și ură!

Autor:

Monica Ligia Corleanca~USA

SAGA PUBLISHING 2021